

o hledání smíru s danou potočkovou

„DALO BY SE ŘÍCT, ŽE MEDIACE SI MĚ NAŠLA SAMA A UŽ MĚ NEPUSTILA,“ POZNAMENÁVÁ MEDIÁTORKA DANA POTOČKOVÁ K TOMU, JAK SE DOSTALA KE SVÉ PROFESÍ, V NÍŽ UŽ MÁ ZA SEBOU PŘES 25 LET VLASTNÍ PRAXE A VĚTŠINA PŘÍPADŮ KONČÍ DOHODOU. O MEDIACI PÍŠE, PŘEDNÁŠÍ A NA ROLI MEDIÁTORA PŘIPRAVUJE I NOVÉ KOLEGY.

Jaká byla vaše cesta k profesi mediátorky?

Relativně přímá. V roce 1992 jsem se náhodně potkala s Leonardem Riskinem, předním americkým mediátorem, a naše intenzivní diskuse o technikách hledání konsenzu mě nadchla. Věděla jsem, že mediace je moje cesta. Začala jsem se mediací zabývat, napsala o ní diplomku a rozjetou kariéru mladé diplomatky vyměnila za Fulbrightovo stipendium

a hlubší studium mediace ve Spojených státech. Na Notre Dame University jsem zkoumala roli mediátora v mezinárodních konfliktech, jako třeba v Severním Irsku, Kolumbii nebo v bývalé Jugoslávii. Důležité bylo pro mě pochopit, jak konflikt analyzovat, nastavit smířčí dialog a udržet strany u vyjednávacího stolu. Ale bez praktických dovedností a zkušeností

se v mediaci neobejdete. Ty jsem získala díky skvělým profesorům a mentorům na právnické fakultě Pepperdine University v Los Angeles. Mediovala jsem zde u soudu, ale i v soukromí hollywoodských studií, v zasedáčkách korporátů a startupů. Po návratu do Čech jsem vrhla svou energii na vznik českého zákona o mediaci, který pomohl definování role mediátora a položil základy nové profese.

Jaké typy sporů se řeší pomocí mediace?

Mediací můžeme řešit řadu situací – od rozhádaných rodin, pracovních týmů přes nesoulad v obci, porušení obchodních smluv až po vyjednávání nových podmínek spolupráce. V okamžiku, kdy je těžké se domluvit napřímo, začnete se točit v kruhu vzájemných osočování a být frustrovaní, může třetí neutrální strana výrazně usnadnit konstruktivní komunikaci. Samozřejmě máte možnost nad konfliktem mávnout rukou, zavřít kostlivce do skříně a věřit, že vám tam nějakou dobu vydrží. Nebo podstoupit věc k soudu a doufat, že výsledek bude rozhodnut ve váš prospěch. Soudní tahanice ale nepomohou ani k lepším vztahům v rodině, ani k dobrému byznysu. Na-

víc bývají hodně drahou a vleklou variantou, která nezaručí, že s výsledkem budete spokojeni. Osobně se domnívám, že zvážení mediace, tedy pokusit se o dohodu, by mělo být prvním krokem před jakýmkoli soudním řízením. I ve své knížce „Nejlepší je domluvit se“, opakovaně dokládám, že dohoda je vždy lepší než jakékoli soudní rozhodnutí.

Čím se mediace liší od jiných způsobů řešení sporů, například toho soudního?

Role mediátora je zcela jiná než role soudce. Zatímco soudce posuzuje míru zavinění, zkoumá důkazy, opírá se o právní rámec, mediátor směřuje k nalezení přijatelného řešení pro všechny zúčastněné. Přirovnala bych k nestrannému vyjednaváči, který nehájí zájmy nikoho, nerozhoduje, kdo má pravdu, ani neprosazuje určité konkrétní řešení. Zajímá ho, co a proč je pro strany důležité, co by pomohlo zklidnit rozbouřené vody a přetočit boj na spolupráci. Usnadňuje nalézt řešení, se kterým mohou žít všichni zúčastnění. Někdy je třeba se domluvit na jasném rozvržení kompetencí, jindy na formě a výši kompenzace, či přijít na kreativní rozdělení pozemku.

Jaké osobnostní vlastnosti a dovednosti dělají správného mediátora?

Mediátor by měl být buldok s francouzskou elegancí. Zapálený pro věc, odhodlaný vytrvat. Teď vážně. Ať jste profesionální mediátor, nebo manažer, který se snaží prostřednictvím mediačních technik vyřešit ve svém týmu rostoucí napětí, měli byste vést proces neutrálně. Nepředjímat, nepřiklánět se na něčí stranu, netvořit si v hlavě vlastní interpretace, ani neprotežovat určité (potažmo vlastní) řešení. Strany byly u vzniku sporu a ony budou s případnou dohodou nebo nedohodou žít. Nikoli mediátor. Nemá smysl někoho přesvědčovat, ale spíše se snažit pochopit, jak lidé o věci přemýšlejí, čeho a proč chtějí dosáhnout a usnadnit jim o podstatných věcech jednat. Je důležité umět dobře naslouchat, číst mezi řádky, rychle se zorientovat v podstatě sporu, a v tom, co je pro strany důležité. Za mě osobně je důležité být pokorný a zvědavý. Tyto vlastnosti nenajdete zmíněné ani v zákoně, ani v etickém kodexu. Ale za léta praxe vidím, jak moc jsou důležité. ■